Imlaa de thek da
Da shairunu tashreeh kawa

سوال نمبر ۲

خوشحال خان خټک:

خوشحال خان په پښتو ژبه
کښې ټولو نه زیات مهم کړی شخصیت دے. خوشحال
خان هم شاعر وو هم ادیب. د توری وهال
سره ئې هم دوستي وه او د جنګ و رباب
سره ئې هم مینه لره. د ژوندا سي ارمخ
لښته چې خوشحال بابا پکښې پښتو د تورو
ژبه سره سره په سر نه دې وررلې. په لنها
کښې د ه چې په پښتو شعر و ادب د بابا
ډیره احسان دی دومره دل ما لښته
لکه چې خوشحال بابا وائي:

که د علم که د نثر که د خط دے
په پښتو ژبه مې حق دے بې حسابه
نه پخوا پکښې کتاب وه نه ئې خط وه
دا دے ما پکښې تصنیف کړل څو کتابه

د شاعر لنډ پیژند ګلو:

خوشحال بابا سرائي

Date:________ Day:________

اکوړه کښې د شهباز خان کره په کال 1022 هـ کښې زیږیدلی دی

لکه چې د خپل ځان تعارف داسې کوي چې

زه خوشحال د شهباز خان یم چې توروزن یم ځان په ځان
خو شهباز خان دیحیٰ خان دی چې بل نه دی هسې ځوان
یحیٰ خان د اکوړي دی چې په توره شو سلطان
د هجرت یو زر دوه ویشت سن دی چې زه راغلم په جهان

خوشحال بابا شاعري:

د خوشحال بابا د شاعري
څلور برخې لري خوند دي

ښاغلي عبدالحئ حبیبي صیب وائي چې د خوشحال
شاعري د معنی و مضمون دواړو په لحاظ دومره
جامع ده چې موږ کولی شو ده ته د ادب پوهان
استاد او پیشوا ووئیلی شو

(1) د خوشحال خان اخلاقي شاعري

اخلاقي هغه
شاعري ده چې په کوم کښې د فکر قدره وي.
د اخلاقو درس ورکولی یا پکښې نصیحت وي
د خوشحال خان په شاعري کښې لوا هغه
برخه اخلاقي شاعري هم ده

Date:________ Day:________

د مصلحت پاره کښې نصیحت :

پښه دې سوړ مېز دې واوره تورزنه
اسانه نه ده د سر ننګونه
مصلحت مه پرېږده د خپله لاسه
هم به خپل دا زړې د زړه دننه

لوبل ځي کښې وائي چې

د نمانځه تر قضا ګرانه دا قضا ده
چې قضا شي د خلګو مصلحت

جرګې اهمیت پاره کښې وائي:

بندوبست د کائنات دې په جرګو
لو تر سله صدقه شه سل تر زرو
هر نا اهل مړګ ښه زر ځله جرګو :
د جرګو لذت نشه دې تر شکرو

محبتونو سره مقابله کولو درس :

په جهان کښې له ځوانان دې هم هغه دي
چې و سختې ته وښیي ځانونه

لوبل ځي کښې وائي چې

له آسمان دې د زمري په خوله کښې ورکړم
د زمري په خوله کښې مې پرېږده همت

② د خوشحال خان عشقيه شاعري

د خوشحال بابا د عشقيه

شاعرۍ د ډېرو خصوصيت دی چې د محبوب په ستاینه او د خپلې مینې په اظهار کښې هم خپل ځان نه غورځوي بلکه خپل اوچت او لوړ شخصیت څرګند کړي

د سحر باد ګزر په چمن بیا ورکړ
په چمن کښې د رنګا رنګ ګلونه وا کړ
خوله مې ډکه شوه له شهدو په شکرو
چې سحر مې ثنا د لاس او بې ثنا کړ

محبوب ته د خپل ځان اجازت ورکوي وائي ورته چې:

که زه نه وی تا به ځان له بلبل څوک
په پالنګ به دې دا هسې درختان څوک
دې محبوبیانو دې ډیرو دې احسني
وې ماخونږي په نه وی لا یعقل څوک
نه مې ویل نه د قصاص انز بلبسه مه کړ
د خپل خون په تور به ولیسم یو بل څوک

د محبوب په زلفو سره مچ بېلي:

یا به ستا زلفې د لیمه په لاس کښې
یا به سر و دباندې بالښم دوه وینادې

د محبوب تعریف په دې ډول کوي:

د الف غوندې نه په قامت سم کړې
خدائې زما د زړه په سر باندې ډکم کړې
د ګلزار د صبح ګلزار سره سم نه دی
چې زلفان ئې په سپین مخ باندې خم خم کړې
د هجران ورځې لیکې په ~~شمال~~ شمار د عمر
د وصا ګاته عدل مه ستم کړې

قامي شاعري: (3)

د خوشحال بابا قامي شاعري
قبل قام سره مب الوطنۍ، آزادۍ، خودداري
او اصلاحي د حجانا نو نه ډکه ده:

خوشحال بابا وائي چې پښتو کښې اتفاق نشته

هره چاره د پښتون تر مغل ښه ده
اتفاق ورسره نشته ډېر ارمان
که توفیق د اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دوباره شي په دا ځوان

Date:________ Day:________

لیو بل ته کینې وائي چې:

تیره مې اولیده دا خلق ترسوات
پښتون مې اولیده لوی لوی ذات
عقل و همت چې د چا وه لیده
په بیرته دا غم ناست یم ملامات

د بې اتفاقۍ په حقله لیو بل ته کینې وائي چې

پښتانه وابه برخوي دي
کور په کور کاندي عورزوي
یو چې سر کاندي په یو رته
بل ئې ورزوي مغزي

(٦) رزمیه شاعري:

هغه برخه چې کوم کښي د جنګ
جګړې او توري ذکر وي. رزمیه شاعري
د خوشحال خان د شاعرۍ یوه اهمه برخه ده

کله چې بابا د مغل جېل نه خلاص شو وویئیل چې

پس له بنده دې دا عزم
د خوشحال دی خاطر جزم
یا ټیولي فتح ملي ته
یا مغل سره رزم

Date:__________ Day:__________

د مغل بې قدرۍ او د پښتون بې ننګۍ ذکر کوي

مغل بې قدره پښتون بې ننګه
توبه له توري توبه له جنګه
تېښې په لاس کښې په نظام پوَرلني
ناست په مسجد کښې حرد ترسنګه

بابا وائي چې د پښتون د توري د خلاصي په بل کار نشته

پښتانه له بل څه فکر کړي نه پوه دي
چې له توري خلاصي نشته په بل کار

د خپل جنګي صلاحیتون اظهار داسې کوي

لا تر اوسه ئې مانځه په قرار نه دي
چا چې ما سره وهلي سر په سنګ دي
لا په خوب کښې په لړزه پرېوځي له کټه
چې د جا تر غوږ زما د توري شرنګ دي

Date: Day:

سوال نمبر 4

~~د شاعر~~

د غني بابا لنډ پیژند ګلو

بابا په کال 1914ء

کښي د فخر افغان خان عبدالغفار خان کره

د چارسدې په اتمانزو ملکي کښي زیږیدلے وو.

تعلیم:

د نیشنل هائي سکول لینبو ر نه د ابتدائي

تعلیم نه پس د اتمانزو هائي سکول کښي داخل شو

د لسم نه پس جامع ملیه دهلي ته لاړو

په کال 1928ء کښي انګلستان ته لاړو

هلته ئې د آرټس علم حاصل کړو بیا په

کال 1931 کښي امریکې ته کیمیکل انجنیرنګ

تعلیم حاصلو په غرض لاړو.

غني خان د ادب دنیا کښي

غني خان په ادبي

دنیا کښي د لیوني فلسفي په نوم یادیګي. د

غني خان شاعري لویه فلسفه ده چي " اباسین

یوسفزئي صیب وائي چي د غني خان په شاعري

به خلک دوه درې سوه کاله پس پوهیږي.

Date:____________ Day:____________

د غني د مرګ فلسفه:

نه منم نه منم پاړه مرګ د نیا د هستۍ نه دي
خلاصیدل شراب په جام کښي اختتام د مستۍ نه دي
چې مابنام د کومې شپې وي نو د هغې سبا هم دي
چې رڼا وي تیاره هم وي چې تیاره وي رڼا هم وي
چې لو نه وي بل ډم نه وي اوله وي نو وي به دواړه
دې دریاب له چرته تښتېدلي بله لوړه غاړه

مرګ جانان سره د ملاقات ذریعه ګڼي:

مرګ لوبه نیکي وه چې تا و کړه د انسان سره
مرګ هغه نیته وه چې جانان کېنوو د جانان سره

د مرګ و پړاو له نه وي ژوندون به تېر نه کړي څوک کال
فراق ټي مله څونیس وي چې څوک وخلي وصال

Da tata yad dy ka da notes na de lekalay

عجیبه فلسفه،

زړه مې واخوو په نال کښي
د جرمات کوټې لا لاهم
د ملا په ښیسو مي کېنوو
ما وي دامې صدقه دا
ملا مخ زمانه واړاو
وی د مصاحبه دي ستا تالي کښي

Date:________ Day:________

نه پلاو دی نه قرطي دی
نه حلوا نه فالوده دی
دا د رب سره د مینې
تا د اعشق ته قیصه دی
ویره ویره د قهار نه
د ایمان اصلي حصه دی

ما خپل تال ټک د فولولو
د قاضي دربار له یوړو
ما وې اے د ښو او بدو
اے د تورو سپینو خانه
داځ اې زما قتوله ~~جرمانه~~
په نامه کړه د جانان
قاضي سترګې کړې پټې
سپې بندې مخ پریشانه
وې افسوس زمانه ورک دی
داچې نه غواړې زمانه
زه نو زور یم د انسان
زه سرور د آدم غم نه یم
د غه تول زما اسیر دي
د تلل مې فلسفه ده

فلسفې د ملک والا ووړو
وو چاپیره ترې عالم

Date:______ Day.______

د خوږ سیین مثال په لاس
جدا کړل لږ زیات و کم
فلسفې کړې سترګې پټې
~~څوک نهې~~ خله مسکې سترګې روڼانه
خړې کړې د نم لاړې بلخې
د اغلې ناګهانه

دې د خود په میخانه کښې
ستا د څکلو شراب نشته
چې د مینې ساز برې واوري
د لته نغمه رباب نشته
ستا نظر جدا نظر دی
ستا جهان جدا جهان دی
دا ټول عقل د ما واخله
نو بدل کښې داله راکړه
لږ قطره د خپل ارمان
ته چې مخ د دنیا واړو
د دنیا چغې کړي پاګل دې
تا ناداں کړې کته وکړه
مونږ په کته کښې ناداں

وا به وا به تورې مسته
د دلبرو شان قصه د
د مجنون او د بانان د
ته عجیبه فلسفه ده

غني بابا یو بل ځای کښې وائي چې

اې دلبره ستا ښکلا موزونه نه که مستي نه
حسن جوړ بدل نه دی که حسن پرستي نه ده
نه د مستي نه ده نور رپه باک [illegible] له ښکلېنه خوارې
د دریاب مخول له سمندر هومره سینه خوارې

منصور د دریاب رنګ کښې نه کوي ورنه
وائي.

منصور ځکه غویه دار او ختي
چې د اشنا راز دی څرګند یو هو

خلاصه بحث:

لنډه دا چې غني بابا د پښتو یو لوی فلسفي شاعر دی' ده هغه څې په کم ټول سره د مرکي تصور بیان وي چې ده هغه ثاني لښته - ده په عجبه فلسفه نظم کښې هغه لږ لیکلي او په فلسفیانه انداز کښې د الله سره مینې اظهار بیان کړی. نو هو نګ د وټلي شو غني بابا د پښتو د جدید دور یو لوی فلسفي شاعر دے -